

аспірант Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК

Під інформатизацією суспільства розуміємо повсюдне впровадження комплексу заходів, які спрямовуються на забезпечення повного і своєчасного використання достовірної інформації, узагальнених знань у всіх соціально значимих видах людської діяльності.

Метою інформатизації є підвищення ефективності використання інформації і знань для управління, задоволення інформаційних потреб громадян, організацій і держави і створення передумов переходу держави до інформаційного суспільства на основі широкомасштабного використання інформаційних технологій.

Першочерговим завданням інформатизації є створення глобальної комп'ютерної мережі освіти і науки. Визначальним фактором ефективності інформатизації вітчизняної науки є здатність науковців здійснювати свою професійну діяльність з використанням інформаційних і комунікаційних технологій.

Результатами інформатизації галузі освіти і науки мають бути:

- розвиток інформаційної культури людини (комп'ютерної освіченості);
- розвиток змісту, методів і засобів навчання до рівня світових стандартів;
- скорочення терміну навчання і тренування на всіх рівнях підготовки кадрів та підвищення якості такого навчання і тренування;
- інтеграція навчальної, дослідницької та виробничої діяльності;
- удосконалення управління освітньою і науковою діяльністю;
- кадрове забезпечення усіх напрямів інформатизації України шляхом спеціалізації та інтенсифікації підготовки відповідних фахівців.

Загальні засади інформатизації галузі освіти і науки досліджувалися і систематизувалися багатьма науковцями. Але теоретична база інформатизації менеджменту наукової діяльності досліджена не достатньо.

Ретроспективний аналіз процесу впровадження і використання засобів обчислювальної техніки та комп'ютерних технологій у навчальному процесі дозволив виділити три етапи інформатизації освітньої діяльності (електронізація, комп'ютеризація та інформатизація освітнього процесу).

Сучасні пріоритети з впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), визначені європейськими країнами, передбачають інтеграцію ІКТ в освітній і науковій системах (e-Learning і e-Science).

Нормативна база інформатизації в Україні представлена Законами України:

- Про Концепцію Національної програми інформатизації,
- Про Національну програму інформатизації,
- Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007–2015 роки,
- Про електронні документи та електронний документообіг,
- Про захист персональних даних,
- Указом Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року тощо.

Інформатизація – сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб громадян та суспільства на основі створення, розвитку і використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, які побудовані на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки [1].

Електронна наука (Electronic science, eScience, e-Science) — сфера використання ІКТ в наукових дослідженнях. Електронна наука забезпечує глобальне співробітництво представників дослідницького співтовариства в різних наукових дисциплінах, лабораторіях, організаціях та країнах, залучає географічно розподілені неоднорідні ресурси — обчислювальні системи, наукові інструменти, бази даних та інші джерела інформаційних ресурсів, сенсори, програмні засоби, мережні ресурси. Завдяки використанню ІКТ в науці створюються нові технології проведення досліджень і нові інструментальні засоби дослідницької роботи. Комп'ютерні моделі досліджуваних явищ і процесів, електронні бібліотеки, системи інтеграції даних та багато іншого становить інструментальний арсенал електронної науки [2].

Інформатизація наукової діяльності — це заходи, спрямовані на підвищення ефективності наукових досліджень, створення потужної системи науково-технічної інформації та її використання на різних етапах наукової діяльності за умови активізації всіх її форм; створення умов для широкої комп'ютеризації та математизації природничих і гуманітарних наук, входження до світової інформаційної мережі баз даних та знань, формування в майбутньому «об'єднаного», чи «колективного», інтелекту. Інформатизація вітчизняної науки дасть змогу підвищити практичну віддачу, прискорити інтеграцію у світову науку.

Наукова діяльність в галузі педагогічних наук – виконання фундаментальних та прикладних наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук.

Інформатизація наукової і управлінської діяльності в галузі педагогічних наук вимагає перегляду ставлення до якісної перепідготовки та підвищення кваліфікації наукових та педагогічних кадрів, вдосконалення нормативно-правової бази використання інформаційно-комунікаційних технологій в науковому і освітньому середовищі.

Це складний і багатоаспектний процес, що вимагає комп'ютерного, програмного, фінансового забезпечення, чіткої та кваліфікованої організації робіт, потребує часу та значних зусиль з боку керівництва, наукових кадрів та допоміжного складу.

Основними складовими інформатизації наукової діяльності є технічна та технологічна складові; формування єдиного інформаційно-наукового середовища наукової установи, підготовка потенційних користувачів (наукових кадрів).

Менеджмент наукової діяльності в галузі педагогічних наук – адміністрування, підтримка порядку в організаційних процесах виконання фундаментальних і прикладних досліджень з педагогічних і психологічних наук [3].

Реалізація завдання інформатизації наукової діяльності можлива шляхом впровадження систем електронного документообігу (СЕД).

Система електронного документообігу – інформаційна система, що забезпечує процес створення, управління доступом і поширення електронних документів в комп'ютерних мережах, а також забезпечує групову роботу з документами та контроль над потоками документів в організації. Водночас передбачається, що реалізація СЕД здійснюється на базі веб-технологій у вигляді веб-порталу, а користувач працює з СЕД за допомогою стандартних веб-браузерів.

Подальший аналіз та уточнення понятійно-категоріального апарату з тематики інформатизації менеджменту наукових досліджень у галузі педагогічних наук передбачається здійснити в процесі виконання дисертаційного дослідження з теми «Система SharePoint як засіб інформатизації менеджменту наукових досліджень у галузі педагогічних наук».

Список використаних джерел

1. Закон України Про національну програму інформатизації. — [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр>.
2. Серета Х.В. Основні аспекти створення Інформаційної системи менеджменту наукових досліджень / Х.В. Серета, Н.М. Матросова // Інформаційні технології в освіті: Збірник наукових праць. Випуск 16, Херсон: Видавництво ХДУ, 2013. – С. 147-156.
3. Глоссарий по информационному обществу / Под общ. ред. Ю.Е. Хохлова. - М.: Институт развития информационного общества, 2009. – 162 с.